

הנס של דרום אפריקה

הרב יוסי גולדמן

הסיפור שלי

סיפור מעורר השראה
לשולחן השבת

לזכות שמואל אליהו הכהן וזוגתו שרה יסכה וילדיהם:
שרה, אוריאל מנחם הכהן, הילה, אילה שיחיו אייזנברג
יהושע וזוגתו דינה ובנם מנחם איתן שיחיו גוסמן

וכך עשיתי. כתבתי לרבי והצגתי את האפשרויות השונות העומדות על הפרק, והרבי החזיר את המכתב שלי כאשר תחת המילה יוהנסבורג הוא מתח קו. כך, במשיכת קולמוס שלח הרבי אותי - ואת אשתי ושני ילדינו הקטנים - לדרום אפריקה, בחירה שהתבררה בהמשך כמקום הנכון ביותר עבורנו. נסענו לשם בשנת תשל"ו (1976), ומעולם לא הבטנו אחורנית.

במבט לאחור, אינני יודע כמה שליחי חב"ד מתחייבים לנסוע לכל החיים למקום שמעולם לא ביקרו בו קודם. אבל זה מה שאנחנו עשינו. התגייסתי למשימה בצד השני של העולם, באפריקה האפלה, שבימים ההם הייתה רחוקה מניו יורק הרבה יותר מכפי שהיא היום. כנראה שהייתי נאיבי או אידיאליסטי, או שניהם גם יחד, אבל לא ביצעתי שום נסיעה כדי לבדוק את המקום. יצאנו מתוך אמונה וביטחון בדברי הרבי שזהו המקום עבורנו - זהו הייעוד שלנו בחיים, לשרת את יהודי יוהנסבורג.

אני בכוונה מדגיש "שלנו", משום שהרבי תמיד הקפיד להכליל גם את הנשים. כאשר כתבתי לרבי לבקש את עצתו, הקפדתי לציין שהשאלה היא גם בשם אשתי, שגם היא שותפה מלאה למשימה, ושהיא תהיה מאושרת כמוני לנסוע לכל מקום שאליו יחליט הרבי.

אלו שלא הזכירו את נשותיהם כאשר כתבו אל הרבי בנוגע למקום שליחות, תמיד נשאלו, "האם אתה כותב בשם שניכם?" הרבי הבהיר לשלוחיו כי לא ייתכן שרק אתה תחליט על דעת עצמך ואחר כך תודיע לאשתך לאחר מעשה. הרבי טרח להבהיר שמדובר בשותפות מלאה, בעבודת צוות.

אשתי שמחה מאוד, ברוך ה', לקבל את תשובתו של הרבי, על אף שנשלחנו למקום כל כך מרוחק ולא שגרת. יש לזכור, מדובר היה בדרום אפריקה 'הישנה' - משטר האפרטהייד, הממשל הגזעני, על טהרת הלבנים, שבו לאזרחים השחורים לא ניתנה זכות בחירה, ושבו רק הלבנים שלטו. זה היה המשטר ששלט במדינה משנת תש"ח (1948) ועד תשנ"ד (1994), אז החלה כהונתו של נלסון מנדלה, שהיה השחור הראשון שנבחר בבחירות דמוקרטיות לנשיא דרום אפריקה, ומאז הייתה זו דרום אפריקה 'החדשה'.

שמי הוא יוסף יצחק (יוסי) גולדמן. נקראתי על שמו של האדמו"ר הקודם מליובאוויטש, רבי יוסף יצחק שניאורסאהן, שכן נולדתי זמן קצר אחרי פטירתו. כאשר הכריזו את שמי בברית, אנשים החסירו נשימה, מאחר שהייתי אחד התינוקות הראשונים שנקרא על שמו, ותחושת האבדן של החסידים עדיין הייתה מאוד טרייה וכואבת.

כיאה למי שנקרא על שמו של אדמו"ר, אחרי שסיימתי את לימודיי, הפכתי לשליחו של הרבי במדינה מרוחקת - במקרה שלי, דרום אפריקה. זה קרה בשנת תשל"ו (1976), בין היתר בדרכונו של הרב מענדל ליפסקר. הוא היה שליח חב"ד הראשון שנשלח לשם, ומאחר שלמדנו יחד בישיבה והיינו חברים קרובים, הוא ביקש שאצטרף אליו.

עוד לפני שהתחנתני הוא כבר דיבר אתי על כך, אבל אז הרגשתי שעלי קודם כל 'למלא את כרסי' עוד קצת בידע תורני. בבוא העת, עמדו לפניי אפשרויות שליחות רבות. שקלתי לצאת לס' לואיס, משום שרציתי לשרת בעיר גדולה, וס' לואיס הייתה העיר הגדולה ביותר בצפון אמריקה שעדיין לא היה בה אז נציגות של חב"ד. אבל הרב ליפסקר אמר לי, "כאשר אתה פונה להיוועץ ברבי, בבקשה הכנס גם את יוהנסבורג ברשימה".

«

בשנת תשנ"ד (1994), זמן קצר לפני הבחירות שבהן עלה לשלטון נלסון מנדלה, אנשים שוב חששו. רבים היגרו אז מהמדינה, ואלו שלא, אגרו מזון למקרה שיפרצו מהומות והתפרעויות, וייבצר מהם לצאת מהבתים. אנשים התכוננו לגרוע מכל. ומה קרה בפועל?

ביום הבחירות נצפו המראות הכי יפים, מאושרים ואידיליים: שורות ותורות של אנשים שהמתינו להצביע - שחורים לצד לבנים - ושררה אווירת אחדות חסרת תקדים.

העתונות בדרך כלל לא מתבטאת במונחים של 'נס', אבל זו המילה שבה בחרו להשתמש ערוצי תקשורת בינלאומיים שהגיעו כדי לסקר את המאורע הפוליטי הגדול והחשוב הזה. הם באו כדי לתעד מהפכה, ובפועל הם סיקרו מעבר שקט ורגוע להפליא לדמוקרטיה.

אחד מחברי הקהילה התקשר אלי אז ואמר, "דבריו של הרבי הוכחו כנכונים!" הרבי צדק לחלוטין, ולבסוף, אכן לא היה ממה לחשוש.

הרבי יוסי גולדמן משמש שליח הרבי ביוהנסבורג, דרום אפריקה מאז שנת תשל"ו (1976), ובשנים האחרונות מכהן כרבה הבכיר של קהילת סידנהם. הוא רואיין באולפני 'הסיפור של' בברוקלין, בחודש תשרי תשע"ה (2014).

לזכות אבינו היקר הרב יעקב שי' מינסקי ולעילוי נשמת אמנו היקרה מרת שיינא באשע בתיה ע"ה הוקדש ע"י בנם ר' שניאור ויכבד שיחיו מינסקי

השבוע לפני:

< תשי"ד (1954) — הרבי הדגיש כי מתאריך כ' במנחם אב נותרו בדיוק ארבעים יום עד לראש השנה. הרבי הביא כמה דוגמאות מהתורה שבהן תקופת הכנה אורכת ארבעים יום, וסיכם כי הגיע העת להתחיל להתכונן לקראת ראש השנה, שאז בוודאי ייכתבו וייחתמו לשנה טובה ומתוקה.¹ כ' במנחם אב

< תשי"ט (1959) — הרבי כתב למלחין ולמנצח הרב יוסף יהודה מרטון, ועודד את תכניתו להקים מקהלה חסידית, תוך שהוא מתבטא בקשר לרעיון זה - "נכון הדבר במאוד מאוד". הרבי מציין כי אצל אדמו"ר רבי שלום דובער מליובאוויטש, החמישי בשושלת אדמו"רי חב"ד, הייתה גם כן מקהלה בישיבת 'תומכי תמימים' בעיירה ליובאוויטש.² כ' במנחם אב

1 תורת מנחם, כרך יב, עמ' 157
2 אגרות קודש, כרך יח, עמ' תקג

כאשר החל תהליך השינוי, תושבי המדינה היהודים חששו מאוד, כמוכן, ממה שעתיד להתרחש. הם חששו מפני התקוממות כנגד כלל האזרחים הלבנים, מאלימות ומכאוס. אבל הרבי הציל את הקהילה שלנו. הוא הרגיע את כולם והבטיח שהכל יהיה בסדר - "יהודים לא צריכים להיכנס לפאניקה ולברוח מדרום אפריקה", אמר הרבי. אמנם הפסדנו כשליש מהקהילה היהודית, אבל היינו מפסידים הרבה יותר אילו לא הדרכתו, הבטחותיו ומסריו המרגיעים הרצופים של הרבי.

אפילו יהודים שלא היו דתיים בכלל, נשארו בדרום אפריקה רק הודות לכך שהרבי מליובאוויטש הצהיר באופן פומבי שיהיה זה בטוח עבורם להישאר במדינה. במקומות אחרים ביבשת אפריקה היו מהפכות אלימות, כאשר ממשלות קולוניאליות אנגליות, בלגיות וצרפתיות הופלו בהפיכות עקובות מדם. אבל בדרום אפריקה זה לא קרה. משטר האפרטהייד סולק, אולם בצורה שקטה ורגועה יחסית.

אף על פי כן, בכל פעם שהתרחש אירוע אלים - והיו כמה כאלה - אנשים ביקשו לדעת, "מה אומר הרבי עכשיו?" אני נזכר כיצד פעם, אחרי מאורע אלים במיוחד, אנשים מאוד דאגו ושאלו, "האם זה ההתחלה של הסוף? מה אומר הרבי עכשיו?"

בעקבות לחץ מצד הקהילה, כתבתי בעל כורחי לרבי פעם נוספת, ותשובתו הייתה, "אני מתפלא שאתה שואל שוב. כבר הבעתי דעתי בעבר. אין מה לדאוג. יהיה טוב ליהודים בדרום אפריקה עד ביאת משיח צדקנו. ואחרי ביאת המשיח, יהיה עוד יותר טוב."

כתבתי על כך לקראת ציון עשרים שנה להסתלקות הרבי במגזין 'חיים יהודיים', מאמר שכותרתו, 'האיש שהציל את הקהילה שלנו'.

כתבתי שלמילותיו של הרבי, חדורות הביטחון והאופטימיות, הייתה השפעה מכרעת. בכל דרום אפריקה, שמו של הרבי היה שגור בפי כל, ואני מתכוון בכך ליהודים שהיו מעורים ומעורבים בקהילה, ולאילו שלא, לדתיים וללא דתיים. כולם ידעו שהרבי מליובאוויטש התבטא בצורה החלטית ונחרצת בנוגע לעתידה של דרום אפריקה - שהכל יסתדר לטובה, ושאין כל סיבה להיכנס לפאניקה ולברוח.

בשלב מסוים, באו אלי בטענה מי שעסקו בקידום העלייה לארץ הקודש: "מדוע הרבי מתנגד לעלייה?"

"הרבי לא התייחס כלל לשאלה של עלייה לישראל", הסברתי להם. "מה שהרבי אמר הוא שאין סיבה לברוח מדרום אפריקה, ולנטוש את הקהילה שם". בכל מקרה, רוב האנשים שעזבו את דרום אפריקה נסעו לארצות הברית, לקנדה או לאוסטרליה.

ההקדשות שלכם
מאפשרות את המשך הפצת הגיליון השבועי.

לפרטים נוספים
ולהרשמה לקבלת הגיליון השבועי בדוא"ל
כתבו לנו: sipursheli@jemedi.org

פריקט של

JEWISH EDUCATIONAL MEDIA

sipursheli@jemedi.org | myencounterblog.com | 03-9608018

784 Eastern Parkway | Suite 403 | Brooklyn, NY 11213

© כל הזכויות שמורות 2015